Västra Götalandsregionen
Habilitering & Hälsa
Synverksamheten

Datum: 2026-03-19

Minnesanteckning

Synverksamhetens Regionala Brukarråd

Tid: 10.00-15.00
Plats: Regionens Hus, Östergatan 1, Vänersborg, lokal Visionen

Deltagare
Camilla Svensson, SRF Bohuslän
Frida Craft, SRF Älvsborg
Maj-Britt Bräckestam, SRF Bohuslän
Ther Tomma, SRF Göteborg
Hans Löfdahl, SRF Skaraborg
Anette Jernberg, FSBU Väst
Britt Artursson, SRF Skaraborg
Lennart Häger, SRF Skaraborg
Michael Drebäck, SRF Älvsborg

Anne Granath, Verksamhetschef Syn- och Tolkverksamheten
Sara Andersson, Enhetschef Syncentral Göteborg
Maria Johansson, Enhetschef Syncentral Borås
Simon Järpvik, Enhetschef Syncentral Skövde och Vänersborg
Gabriella Gesang, Assistent Syn- och Tolkverksamheten

Övriga deltagare
Elin Ståhl, utvecklingsledare, Habilitering & Hälsa

---

1. **Incheckning**
   Elin Ståhl, utvecklingsledare på H&H deltar på dagens brukarråd.
   Presentationsrunda.

2. **Information från Synverksamheten**
   Årsredovisning 2025:
   Presentation och dialog kring årsredovisningen.

Regional process ledarhund:
Utifrån att Myndigheten för delaktighet (MFD) har övertagit ansvaret för ledarhundsverksamheten har vi etablerat en arbetsgrupp som har sett över våra utredningar och insatser avseende orientering och förflyttning med ledarhund.
Bland annat har ett flödesschema, ”Ledarhund”, tagits fram.
Schemat beskriver processen från det att behovet identifieras till dess att personen har fått sin ledarhund och genomfört träning i relevanta miljöer.
Upphandling av ledarhund är nu klar och Kustmarken och Disa är fortsatt leverantörer med start 2027.
Önskemål från SRF Bohuslän: Önskar en tydlig lista på vad syncentralerna kan hjälpa till med när det gäller ledarhund.

Beslut: Informationsmaterial skickas ut om syncentralernas uppdrag när det gäller ledarhund.

Status telesvar:
Har brukarorganisationerna fått någon respons/feedback efter att nytt gemensamt telesvar införts på de 4 syncentralerna sedan årsskiftet?
Telesvaret togs fram av administratörerna med utgångspunkt i workshop våren 2025

Inga klagomål och ingen feedback har kommit in till brukarorganisationerna efter det nya gemensamma telesvaret.

Information och dialog om prioriterade fokusområden, Digitalisering & Vårdprocess ur verksamhetsplan 2026:

Fokusområde Digitalisering:
Utbildning för patienter i 1177.se
Delaktig i upphandling "Kontaktcenter"
Arbeta aktivt med digitaliseringshandlingsplanen
Självincheckning för patienter
Hemsidan, synverksamhetens externa sida
AI-genererad tal-till-text vid journaldokumentation.

Förslag från SRF Älvsborg om självincheckning via SMS länk 15 minuter innan besöket så man inte behöver scanna qr-kod när man kommer till mottagningen.

Fokusområde Vårdprocess:
Grupper
Ledarhund
Arbete (viktiga livsområden)
Fritid (samhällsgemenskap)
Nationell vårdprocess (NVP)
Barn och ungdom
Övrigt

Workshop i 3 grupper med frågeställningarna:
1177 - använder ni det?
Vad fungerar och vad fungerar inte?
Vad behöver vi fokusera på i utbildningen

Svar:
Det grundläggande
Min journal
Kunna söka upp en mottagning
Kolla receot
Ställa in aviseringar, påminnelser

Hemsidan – Vad för information önskar ni få, använder ni hemsidan?

Svar:
Att man hittar till hemsidan
Skaffa en app
Efterlyser en kort film om vem som får komma till syncentralen och vad man kan förvänta sig, vad som händer vid besöket.
Veta vilka professioner som finns på en syncentral
Gruppaktiviteter
Vägbeskrivning/Hitta hit i ord, ej bara en karta
Hjälpmedelslista, vad man kan få för hjälpmedel
Vad jag kan få hjälp med, vad jag kan lära mig
Filmer om nyheter
Olika kategorier av hjälpmedel
Viktigt att tänka på vem som är mottagare av informationen

Marknadsföring - Vad tänker ni kring marknadsföring av grupper?

Svar:
Lägga ut information med grupper på hemsidan, vilka är de och vilka tider de sker
SRF kan lägga upp länkar via sina sociala medier

Ögonklinik och syncentral under samma tak:
Sedan delningen år 2010 så är ögonläkare en fri nyttighet.
Syncental Göteborg Dövblindteamet har inte konsultögonläkare.
Långa väntetider på Ögon. Inte krävt en fast konsultläkare där.

Alla syncentraler behöver tillgång till ögonläkare:
Ja, alla behöver tillgång och det fås på olika sätt idag och förhoppningsvis blir det bättre med Vårdval Ögon.
Tillgången till den medicinska dialogen ser olika ut per enhet hur det ser ut.
I Vänersborg har man så kallade BÖS-möten som är ett ömsesidigt samarbete mellan Syncentral Vänersborg och ögonmottagningen Uddevalla.
Man har ca 9 möten per år som sker via videomöte. Inga kostnader. Frågor kan gälla glasögonacceptans, förändringar i synbeteende där planerade besök behöver tidigareläggas.
Planering av insatser så besök på våra enheter inte krockar mm.
Frågor från föräldrar som kommer upp på respektive mottagning kan också besvaras.

I Skövde har de sambokade barnbesök på ögonmottagningen i Skövde ca 1/månad.
Då åker en synpedagog till ögonmottagningen. Det är sådana besök som patienten annars skulle kallats till på Syncentralen men nu slipper barn och föräldrar dubbla besök i många fall samt att de får direktkommunikation med läkaren kring patientens status.

Där brukar även finnas utrymme att lyfta frågor kring andra patienter och då brukar synpedagog och läkare ringa upp optiker så har de ett telefonmöte.
Det är samverkan och kostar ingenting. Frågorna som lyfts är liknande de som beskrivs för Vänersborg.

I Borås har de sambokade barn/ungdomsbesök på Syncentral Borås ca 1 gång/månad. Då kommer en ögonläkare och ortoptist till syncentralen. Det är sådana besök som patienten annars skulle kallats till ögonmottagningen men nu slipper barn och föräldrar dubbla besök i många fall samt att de får direktkommunikation med läkaren kring patientens status. Där brukar även finnas utrymme att lyfta frågor kring andra patienter. Det är samverkan och kostar ingenting.

I Göteborg finns tyvärr ingen konsultläkare. Intyg som bara ögonläkare kan skriva hänvisas till ögonmottagningen eller den ögonläkaren som man går till.
Möten med DSBU två gånger per år. Barnteamet har bra kontaktnät med DSBU.
Svårare när det gäller vuxna.

Vårdval inom ögonvården, vad innebär det för brukarna? Agera eller avvakta? Hur ser syncentralen på frågan:
Om beslut tas att VGR ska ha Vårdval Ögon så innebär det att patienterna kan välja ögonklinik att gå till.
Förslaget har varit uppe i Regionfullmäktige och är återremitterat till Regionstyrelsen för komplettering.
Ögonklinikerna har långa väntetider och det uppstår vårdskador under väntetiderna.
Positivt att kroniker kan välja ögonklinik för att snabbare komma intill och att de snabbare kan remitteras till Syncentralen.
Beslut i Regionfullmäktige men troligtvis en fråga som beslutas efter valet.
Ingen avvikelse rapporterad på någon av syncentralerna gällande att någon kommit i kläm på grund av att syncentralerna inte har ögonläkare anställd.

3. Information från brukarorganisationerna

SRF Göteborg:

Mycket handlar om valet, möten med politiker.

Årsmöte

Digitaliseringsprojektet klart i maj. Styrelsen ska söka mer pengar till en fortsättning.

FSBU:

Ny styrelse med ny ordförande och kassör.

Seglarläger

Digitala synlekoteket fortsätter med olika teman.

SRF Skaraborg:

Fokus på färdtjänstkampanj, färdtjänstlotteriet med kommunpolitikerna.

Håller på att byta ombudsman. Britt slutar och Hans tar över.

Årsmöte

Sociala aktiviteter löper på.

SRF Bohuslän:
Lanserat en egen app, SRF Bohuslän.
Gör en cabaret inför valet, bjuder in politikerna.
Nytt projekt, bli mer självständig startar i slutet av april på Kroppefjäll i Dalsland.
Årsmöte
Resor
Färdtjänstkampanj i Lilla Edet för att träffa politiker och allmänheten.

SRF Älvsborg:
Ulricehamns kommun har tagit bort avgiften för SoL ledsagning.
Lerms kommun har tagit bort avgiften för färdtjänst, följer nu kollektivtrafiktaxan.
Nationella färdtjänstkampanjen pågår.
Årsmöten
Är en del av Digitala barnbarn, yngre synskadad lär en äldre.
Ska hjälpa till att stötta upp lokalföreningarna i kontakt med lokalpolitikerna angående färdtjänst och ledsagning inför valet.
Ska välja ny ordförande, halva styrelsen är ny.

4. Inkomna frågor från brukarorganisationerna

SRF:
Syntolkning och ledsagning borde vara regionens ansvar. Man borde kunna boka detta som man bokar skrivtolk idag.

Svar:
Det är vid dövblindtolkning man kan få ledsagning. Det är ledsagning in och ut från tolkningsstället till exempel vårdcentralen. Ej ledsagning från dörr och åka med i taxi till vårdcentralen.
Otydlighet kring varför det går att beställa syntolkning och ledsagning när det enbart gäller dövblinda. Behöver tydliggöras kring vem som kan ansöka och inte.

Syntolkning:
Inte VGR:s ansvar. Hanteras främst av SRF:s länsföreningar, arrangörer och ideella/privata aktörer.

Ledsagning:
Kommunernas ansvar enligt SoL och LSS
Västtrafik ansvarar för ledsagning i kollektivtrafiken

Skrivtolkning:
Det är en tolkmetod hos Tolkverksamheten för vardagstolkning.
Syntolkning och ledsagning är inga tolkmetoder.
Ledsagning kan fås vid dövblindtolkning.

Synpedagogutbildningen, vad har hänt sedan sist och hur jobbar vi vidare med frågan?

Svar: IBOS - Institutet för blinda och synskadade i Danmark har utbildning som man kan delta i och den går även att köpa, vilket Norge har gjort. Kommer undersökas ytterligare i Nationell samverkansgrupp bland synchefer.

SRF Göteborg via lokala brukarrådet Göteborg:
Sedan makulapatienter inte får remiss till syncentraler undrar vi över vilka konsekvenser detta får för verksamheten?
Minskar antalet patienter och i så fall med hur mycket?
Vad får det för konsekvenser för budgeten?
Om antalet patienter har sjunkit hur används resurserna istället?

Svar: Syncentralens uppdrag är att ge specialistinsatser till personer med måttlig till svår synnedsättning eller blindhet, enligt nationella remisskriterier och WHO:s klassificering av synnedsättning.
Personer med bättre syn har tyvärr ingen nytta av våra synhjälpmedel eller metoder.
Den primärvårdsnivå som efterfrågas utgörs idag av optiker och privata aktörer som erbjuder konsumentprodukter och stöd i tidiga skeden.
För att ändra remissvägar – exempelvis att optiker skulle remittera direkt till Syncentralen – krävs ett regionalt ordnat samverkansarbete (RoK) för att säkerställa patientsäkerheten och att behandlingsbara ögonsjukdomar inte missas.
Ögonklinikerna och Synverksamheten i VGR är överens om att det är Ögonklinikerna som ska remittera vidare till Synverksamheten när patient har en konstaterad bestående måttlig synnedsättning eller blindhet.
Då kan Synverksamheten erbjuda synrehabilitering och synhabilitering på specialistnivå till remitterade patienter.
Vi delar ambitionen om en sammanhållen rehabiliteringskedja, men Syncentralens nuvarande uppdrag och remisskriterier innebär att vi inte är primärvårdsnivån utan specialister i kedjan.

Det finns ett behov av att få intyg utskrivet till exempel utredningar om ledsagning som efterfrågas av kommunen. Hur kan detta behov täckas av syncentralen tills läkare är på plats?

Svar: Om vi ska skriva intyg idag så har vi regler för detta:
Patient är inskriven och får rehabilitering av oss.
Målen är uppfyllda i vårdplan och behov finns att få ledsagning.
Då kan vi utifrån den rehabilitering vi genomfört intyga med hjälp av syninformation behovet av ledsagning.
Eventuellt komplettera med ett telefonsamtal.
Om vi inte träffat patient på många år behövs en egenremiss,

kartläggning (telefon)och insatser innan vi kan intyga behov av ledsagning.
2 av 4 syncentraler skriver färdtjänstintyg. Göteborgs stad kräver att ögonläkare skriver intyget.
Alla anställda i VGR kan skriva intyg om sjukresa. Intyget gäller 1 år. Gäller de som inte har färdtjänst.

Vad händer med informationen som skickas till syncentralernas funktionsbrevlådor?

Svar:
Borås: Vidarebefordras till alla medarbetare. Ansvarig skriver ut och sätter upp i väntrummet.

Göteborg: Vidarebefordras till alla medarbetare. Administrationen skriver ut och sätter upp i väntrummet. Barnteamet informerar vid patientmöte.

Skövde och Vänersborg: Alla medarbetare har tillgång till funktionsbrevlådan och återkommer kring om nyhetsbreven skrivs ut och läggs i väntrummen.

Man får inget svar när man skickar information till funktionsbrevlådorna. Det hade varit trevligt att få ett svar.

Tar med detta till syncentralerna. Man kan svara att man tagit emot meddelandet.

Information om brukarorganisationerna ges vid nybesök och därefter vid behov.

5. Utcheckning

Hur var dagens möte? Fick du komma till tals?
Vi går laget runt och både brukarrådets och Synverksamhetens representanter var mycket nöjda och lyfte fram att det varit fin dialog och samverkan på mötet.
Tack till Camilla för medverkan på förmötet och gemensam dagordning.
Stort tack till Britt för din medverkan och ditt engagemang under alla år!

Nästkommande möte

2026-10-13